

Kristinehamns
kommun

2020-12-01
Dnr: Ks/2018:16

Kommunledningsförvaltningen
Planeringsavdelningen

Samrådshandling

Planbeskrivning för

Detaljplan Skymningen norra

VAD ÄR EN DETALJPLAN OCH HUR TAS DEN FRAM?

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas inom ett visst område. Den kan även reglera var byggnader får placeras och hur dessa ska utformas. Olika detaljplaner har olika syften och reglerar därför olika saker. Kravet att upprätta en detaljplan uppstår alltid när det behöver göras större förändringar i befintlig bebyggelsestruktur och när tidigare oexploaterade mark- och vattenområden ska tas i anspråk för ny bebyggelse. Det är kommunen som avgör när och var en detaljplan ska upprättas.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. För att underlätta förståelsen detaljplanen finns även denna planbeskrivning. Planbeskrivningen redovisar planens syften, rådande planeringsförutsättningar, överväganden och planerade förändringar men också de konsekvenser planens genomförande innebär för enskilda fastighetsägare och andra berörda.

Plankartan är den juridiskt bindande handlingen. Planbeskrivningen är vägledande vid tolkning av plankartan men har ingen egen rättsverkan.

Berörda kan påverka detaljplanen:

Under processen med att arbeta fram en detaljplan ges berörda möjlighet att påverka utformningen av planen. Berörda är bland andra länsstyrelsen, lantmäteriet, fastighetsägare, de närmaste grannarna samt vissa andra myndigheter, enskilda och organisationer.

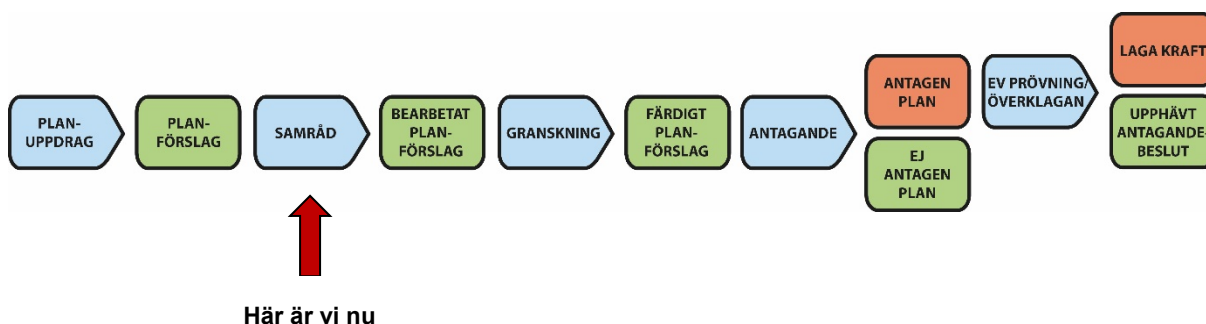
Första möjligheten att påverka kallas samråd. Efter samrådet bearbetas planförslaget efter inkomna synpunkter innan planen ställs ut för granskning. Under granskningen får de berörda ytterligare en chans att lämna synpunkter och därmed kunna påverka.

Efter granskningen kan endast mindre ändringar göras i planförslaget innan planen antas i kommunfullmäktige. Detaljplanen vinner laga kraft tre veckor efter antagande om ingen överklagar eller Länsstyrelsen inte överprövar planen. Överklaganderätt har de berörda som senast under granskningsskedet lämnat in skriftliga synpunkter som inte har blivit tillgodosedda i den antagna detaljplanen.

Detaljplanen ligger sedan till grund för bygglovsprövning inom planområdet.

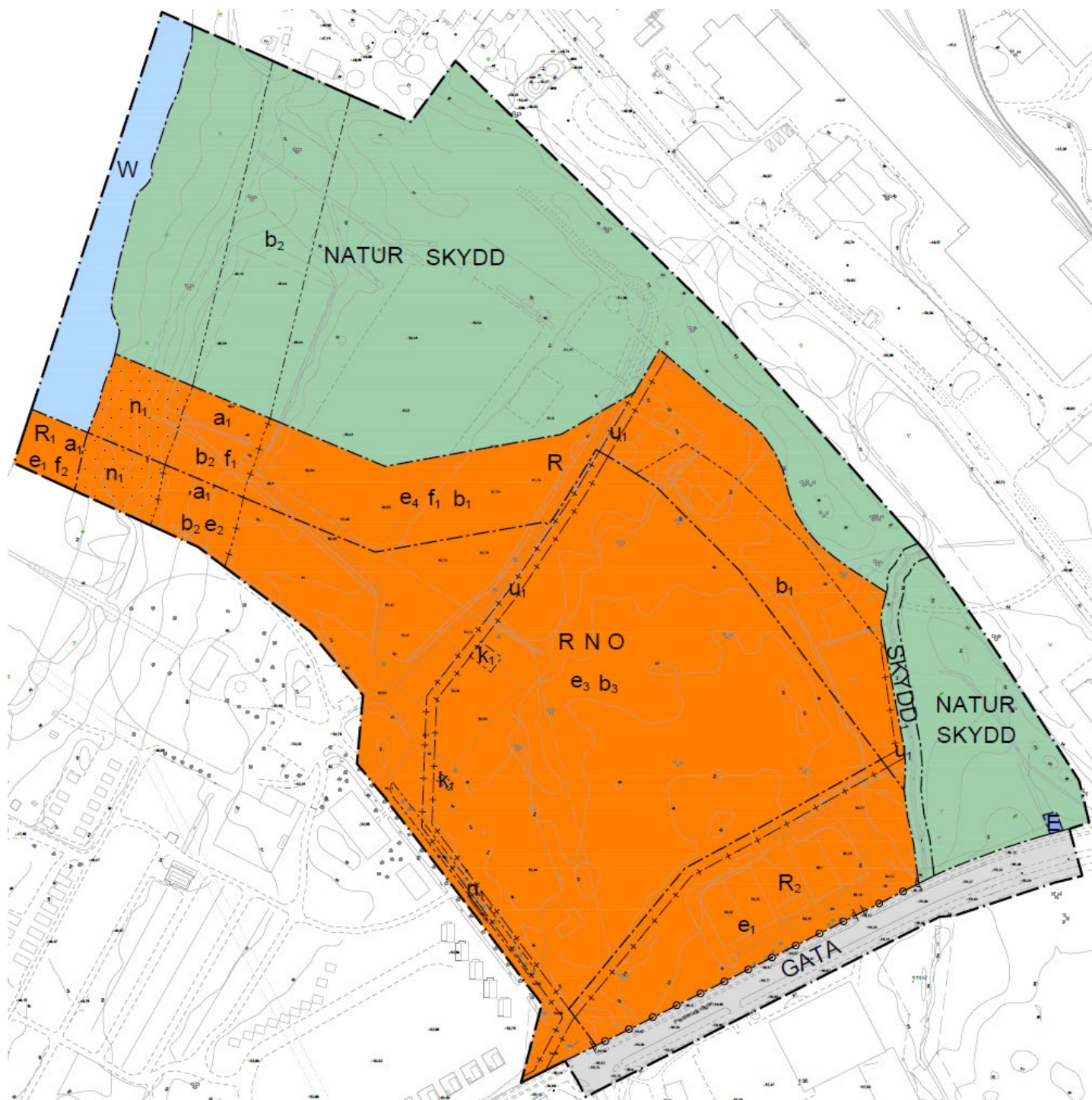
Detaljplanen upprättas med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900.

Planbeskrivningen är framtagen av planeringsavdelningen vid Kristinehamns kommun. Medverkande tjänstemän har i huvudsak varit: Malin Iwarsson planeringsarkitekt och Kalle Alexandersson planeringschef. Extern plankonsult har varit ÅF Infrastructure AB (AFRY).

PLANKARTA

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

	Planområdesgräns
	Användningsgräns
	Egenskapsgräns
	Administrativ gräns
	Administrativ och egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap, 4 kap. 5 § 1 st 2 p.

	Gata
	Naturområde
	Skydd
	Översvämningsyta

Kvartersmark, 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

	Tekniska anläggningar
	Friluftsliv och camping
	Tillfällig vistelse
	Besöksanläggningar
	Restaurang
	Idrottsplats

Vattenområden, 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

	Vattenområde
--	--------------

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning

e ₁	Största byggnadsarea är 500 m ² , 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
e ₂	Största byggnadsarea är 100 m ² , 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
e ₃	Största byggnadsarea är 5500 m ² , 4 kap. 11 § 1 st 1 p.
e ₄	Största byggnadsarea är 500 m ² inom användningsgräns, 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Markens får inte förses med byggnad, 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Utformning

f ₁	Endast byggnader med låg persontätthet såsom lager, förråd, personalutrymmen och liknande., 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
f ₂	Ny bebyggelse skall utformas med hänsyn till omgivningens kulturhistoriska värden., 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Utförande

b ₁	Entréer, utrymningsvägar och friskluftsintag får ej vara vända mot Fiskartorpsvägen eller Fiskartorpets reningsverk., 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
b ₂	Del av marken ska vara tillgänglig för fördröjning av dagvatten, 4 kap. 16 § 1 st 1 p.
b ₃	Endast 10 % av markytan (exklusive byggnadsarea) får hårdgöras, 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Markens anordnande och vegetation

n ₁	Allé som omfattas av biotopskydd enligt 7 kap. 11 § MB, träd får inte fällas utan länsstyrelsens tillstånd, 4 kap. 10 §
----------------	---

Stängsel och utfart

	Utfartsförbud, 4 kap. 9 §
--	---------------------------

Varsamhet

k ₁	Miljömässigt värdefull byggnad som ska bibehållas till sin ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material samt färgsättning., 4 kap. 16 § 1 st 2 p.
----------------	---

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år, 4 kap. 21 §

Markreservat

u ₁	Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar, 4 kap. 6 §
----------------	--

Strandskydd

a ₁	Strandskyddet är upphävt. Detta gäller de delar av planområdet med kvartersmark som omfattas av strandskydd, inom administrativ gräns., 4 kap. 17 §
----------------	---

INNEHÅLL

VAD ÄR EN DETALJPLAN OCH HUR TAS DEN FRAM?	2
Berörda kan påverka detaljplanen:	2
INLEDNING	7
PLANHANDLINGAR	7
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	7
PLANDATA.....	8
Lägesbestämning	8
Areal	8
Markägoförhållanden.....	8
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	8
Uppdrag	8
Översiktsplan	9
Detaljplaner och fastighetsindelningsbestämmelser.....	9
Kulturmiljöprogram.....	9
Undersökning om betydande miljöpåverkan	9
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	10
Markens lämplighet.....	10
Värdefulla områden	10
Riksintressen	10
Miljökvalitetsnormer.....	11
Strandskydd.....	11
Natur och markförhållanden	13
Friytor	18
Service och verksamheter.....	18
DETALJPLANENS FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRINGAR.....	19
Bebyggelse	19
Föreslagen besöksanläggning	21
Gator och trafik.....	22
Störningar	24
Risk och säkerhet	24
Teknisk försörjning.....	30
Sociala frågor.....	31
GENOMFÖRANDEBESKRIVNING	32
Organisatoriska frågor	32

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser.....	33
Ekonomiska frågor	35
Tekniska frågor.....	36
KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE.....	36
Sociala och ekonomiska konsekvenser	36
Ekologiska konsekvenser.....	36
Andra konsekvenser	36
BILAGOR.....	37
Utredningar	37

INLEDNING

Begäran om planuppdrag gällande Detaljplan för upplevelseanläggning, Kristinehamns kommun beviljades av kommunstyrelsen 2018-02-13.

Detaljplanen upprättas med utökat förfarande enligt PBL 2010:900.

För den aktuella detaljplanen har undersökning om detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan utförts och ett tidigt samråd med Länsstyrelsen genomfördes den 3 mars 2019, samt ett avgränsningssamråd den 3 juni 2020. Bedömningen är att genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 7§ miljöbalken. En miljökonsekvensbeskrivning har därmed upprättats parallellt med planarbetet.

PLANHANDLINGAR

- Planbeskrivning (detta dokument)
- Plankarta med bestämmelser och grundkarta
- Fastighetsförteckning

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med detaljplanen är att pröva lokalisering av besöksanläggning, utvidgad camping, idrottsplats samt inrymma de hänsyn till angränsande verksamheter som bedöms nödvändiga.

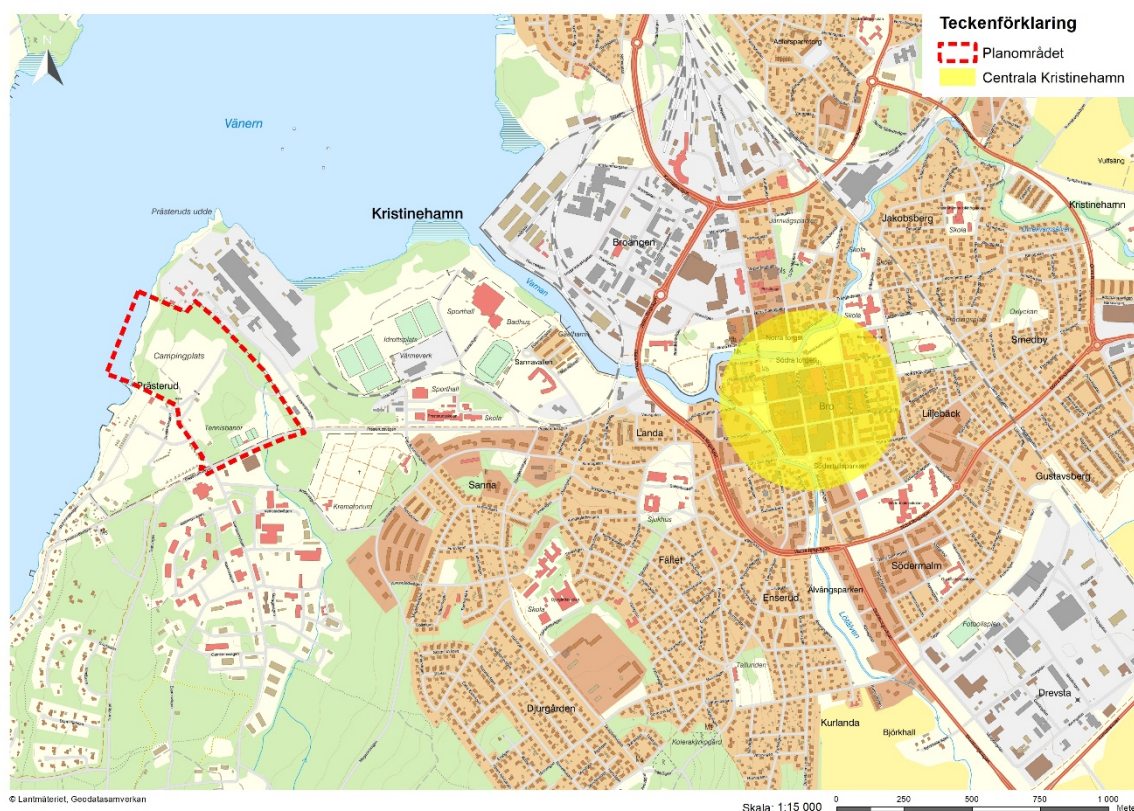
Planområdet omfattar del av fastigheten Presterud 1:1 som tidigare varit ett övningsområde för garnisonen och som idag bland annat rymmer fotbollsplaner och naturmark utan aktiv skötsel. Området avgränsas i söder av Presterudsvägen, i öst av fastigheterna Presterudsudde 2 och 3 med Fiskartorpets avloppsreningsverk respektive Akzo Nobels kemtekniska industri. I väster gränsar området till Kristinehamns herrgårdscamping på fastigheten Skymningen 13.

Sommarvik AB har idag en etablerad campingverksamhet väster om föreslaget planområde och har till kommunen visat intresse för att expandera sin verksamhet österut inom aktuellt planområde. Detta område är idag i kommunal ägo och är inte detaljplanlagt sedan tidigare. Detaljplaneförslaget utreder möjligheten att ta området i anspråk för att skapa en besöksanläggning och camping. Planförslaget ska även säkerställa skyddsavstånd till reningsverket och Akzo Nobels verksamhet där marken inom skyddsavstånden ska ges en lämplig användning.

PLANDATA

Lägesbestämning

Karta: Planområdet (röd linje) i förhållande till centrala Kristinehamn (gult).

Planområdet ligger cirka två kilometer sydväst om Kristinehamns centrum.

Areal

Planområdet omfattar cirka 21 hektar.

Markägoförhållanden

Planområdet omfattar del av fastigheterna Presterud 1:1 och Presterud 1:2 som ägs av Kristinehamns kommun. Vidare omfattar planområdet del av fastigheten Skymningen 13 som ägs av Sommarvik AB.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Uppdrag

Begäran om planuppdrag gällande Detaljplan för upplevelseanläggning, Kristinehamns kommun beviljades av kommunstyrelsen 2018-02-13.

Översiktsplan

I Kristinehamns kommuns gällande översiktsplan, ”Översiktsplan 2004”, antagen av kommunfullmäktige 2006-06-20 § 76, är marken inom planområdet i huvudsak utpekad för rekreation.

I det förslag till ny översiktsplan för Kristinehamn som var ute på granskning under sommaren 2019 är området utpekad som ett utredningsområde där rekreation är en av möjligheterna. I förslaget till ny översiktsplan är del av planområdet utpekad som ett utvecklingsområde (U3, Presteruds udde). Området nordöst om planområdet är ett utpekad område för verksamhet (V5, Presteruds udde). Dessa två områden beskrivs i förslag till ny översiktsplan enligt följande:

Presteruds udde (U3)

Områdets läge i stråket mellan centrala staden och skärgården gör det intressant för rekreativ ändamål. Planeringsförutsättningar för området styrs till stor del av närliggande kemiteknisk industri och reningsverk. Utredningsområdet är föremål för pågående detaljplaneprocess vilken syftar till att utreda utvecklingsmöjligheterna med hänsyn till närliggande industri.

Presteruds udde (V5)

På Presteruds udde ligger kemitekniska industrin samt tätortens reningsverk. Dessa verksamheter kan på sikt göra ytterligare markanspråk för att kunna utvecklas. Båda verksamheterna har viss omgivningspåverkan vilket påverkar möjligheten till markanvändning även i närområde. Reningsverket kan på sikt behöva anpassas efter såväl tätortens ökade behov av grundläggande infrastruktur, som de krav som miljölagstiftningen ställer på verksamheten.

Detaljplaner och fastighetsindelingsbestämmelser

Planområdet angränsar till följande detaljplaner:

191 - *Presterudsudde* (1781K-512/1963), laga kraft 1963-09-13

263 - *Sanna industriområde mm.* (1781K-509/1971), laga kraft 1971-10-15

372 - *Nya Kyrkogården*, (1781K-509/1986), laga kraft 1986-10-06

487 - *Skymningen*, (1781-P10/6), laga kraft 2010-11-12

509 - *Del av Presterud 1:11 mfl.* (1781-P16/1), laga kraft 2016-02-25

527 - *Presterud (fd. A9)*, (1781-P2020/8), laga kraft 2020-07-20

Kulturmiljöprogram

Inga byggnader eller miljöer inom planområdet är upptagna i ”Ditt Värmland - Kulturmiljöprogram för Värmlands län” eller i Kristinehamns kommuns kulturmiljöprogram ”Sevärt – värt att värda”.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

För den aktuella detaljplanen har en undersökning om planen kan antas innebära betydande miljöpåverkan utförts och samrått med länsstyrelsen den 3 mars 2020 i enlighet med Miljöbalken 6 kap. 5–6 §§). Detaljplanen bedöms medföra betydande miljöpåverkan som avses i 4 kap. 34 § PBL, 6 kap. 11 § MB eller i 4 § i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar. Ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen utfördes den 3 juni 2020 och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har upprättats.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

I undersökningen enligt 6 kap. 5§ miljöbalken konstaterades att följande aspekter skulle utredas vidare i miljökonsekvensbeskrivningen:

- Riskhänsyn – olycksfall från Seveso
- Smittspridningsrisk från reningsverket
- Lukt från reningsverk, dominerande vindriktning
- Översvämning
- Strandskydd
- Kulturmiljö, fornlämningar
- Trafik
- Dagvatten
- Naturvärden

Miljökonsekvensbeskrivningen redovisar miljöeffekterna av planförslaget. Miljökonsekvenserna jämför planförslagets effekter med ett så kallat nollalternativ, det vill säga den troliga utvecklingen på platsen om planförslaget inte skulle genomföras. Konsekvensbedömning görs genom en sammanvägning av intressets värde och störningens omfattning enligt en graderingsskala där både positiva och negativa konsekvenser beskrivs.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Markens lämplighet

Planläggningen bedöms vara förenlig med intentionerna om god hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. 1 § miljöbalken (MB).

Värdefulla områden

Föreslagen planering tar inte i anspråk något sådant område som avses i MB 3 kap 2–5 § (stora opåverkade områden, ekologiskt känsliga områden, åker och skog av nationell betydelse samt fiskevatten).

Planen tar hänsyn till den fysiska miljö som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras natur-, och kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet bör skyddas från åtgärder som kan påtagligt skada natur-, eller kulturmiljön.

Riksintressen

Planområdet ligger i sin helhet inom riksintresseområdet Vänern med öar och strandområden, 4 kap. 1 och 2 §§ MB. Inom riksintresseområdet ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Vänern är även av riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § MB.

Planområdet berör riksintresse för totalförsvaret enligt MB 3 kap. §9. Område med särskilt behov av hindersfrihet, vilket innebär att särskild samrådsprocess för byggnader över 45 meter krävs när sådana är aktuella.

Farleden in till Kristinehamns hamnverksamhet är av riksintresse enligt 3 kap 8 MB och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada riksintresset.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som regleras med stöd av MB 5 kap. Idag finns MKN för utomhusluft, vattenförekomster, fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

Utomhusluft

Tidigare mätningar i gaturum som miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen genomfört visar att miljökvalitetsnormer för kvävedioxid, partiklar och bensen inte riskerar att överskridas i Kristinehamns tätort.

Fisk- och musselvatten

Planområdet ligger inom Varnans avrinningsområde som mynnar ut i Vänern. Vänern ingår i Naturvårdsverkets förteckning över fiskevatten som skall skyddas.

Vänern klassas som laxfiskvatten och miljökvalitetsnormerna avser då parametrarna temperatur, upplöst syre, pH-värde, uppslammade fasta substanser, syreförbrukning, nitrit, fenolföreningar, mineraloljebaserade kolväten, ammoniak, ammonium, restklor, zink och upplöst koppar.

Genomförande av planförslaget bedöms inte medföra risk för att gällande miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten överskrids eftersom nya byggnader kommer att anslutas till de kommunala ledningsnäten.

Omgivningsbuller

Målet är att sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Det är främst Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare som har krav att kartlägga och upprätta åtgärdsprogram. Även i mindre kommuner ska strävan vara att begränsa buller.

Genomförande av planförslaget bedöms inte medföra någon risk för att miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller överskrids.

Vattenförvaltning

Inom ramen för det så kallade vattendirektivet behandlas alla yt- och grundvatten. Inom vattenförvaltningen har en klassning av alla vattens kemiska och ekologiska status gjorts, miljökvalitetsnormer har antagits.

Ett plangenomförande bedöms inte medföra någon påverkan på den ekologiska och kemiska statusen för ytvatten, och inte heller riskera att försämra någon enskild kvalitetsfaktor eller medverka till att miljökvalitetsnormen god kemisk och ekologisk status för år 2021 inte kan nås för någon av vattenförekomsterna Vänern – Varnumsviken och Vänern – Värmlandssjön. Det dagvatten som uppstår på kvartersmarken måste fördröjas inom området innan det når recipient.

Strandskydd

Inom planområdet gäller det generella strandskyddet på 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet.

Strandskyddet kan upphävas för ett område i samband med att en ny detaljplan antas om det finns särskilda skäl för detta och om intresset av att detaljplanera området väger tyngre än strandskyddets syften.

Strandskyddet föreslås upphävas till ett avstånd av 35 meter från strandkanten i vattnet samt 100 meter från strandkanten på land. Som särskilt skäl vid prövningen av upphävandet

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

av strandskyddet åberopas MB 7 kap 18 c § 4 “området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och att utvidgningen inte kan genomföras utanför området”. Söder om campingen finns bostäder och fritidshus som förhindrar en utvidgning av campingen i denna riktning.

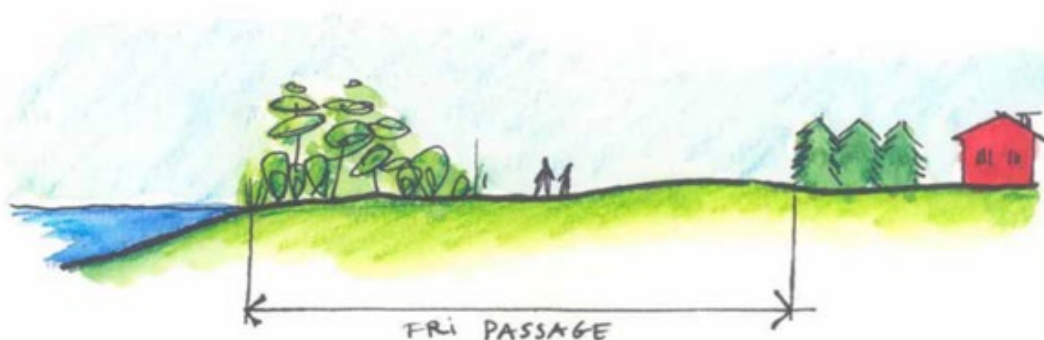

Bild: En fri passage ska säkerställas längs stranden. (Illustration Kristinehamn ÖP 2020).

Strandkanten inom planområdet är idag svårtillgänglig på grund av igenväxning av vegetation. Det finns ett befintligt gångstråk en bit från strandkanten som nyttjas av allmänheten. Enligt planförslaget ska passagen längs strandkanten fortsatt vara fri för allmänheten och ingen exploatering avses placeras inom 50 meter från strandkanten. Strandkanten ska även göras mer tillgänglig genom upprepning och gallring av sly etc.

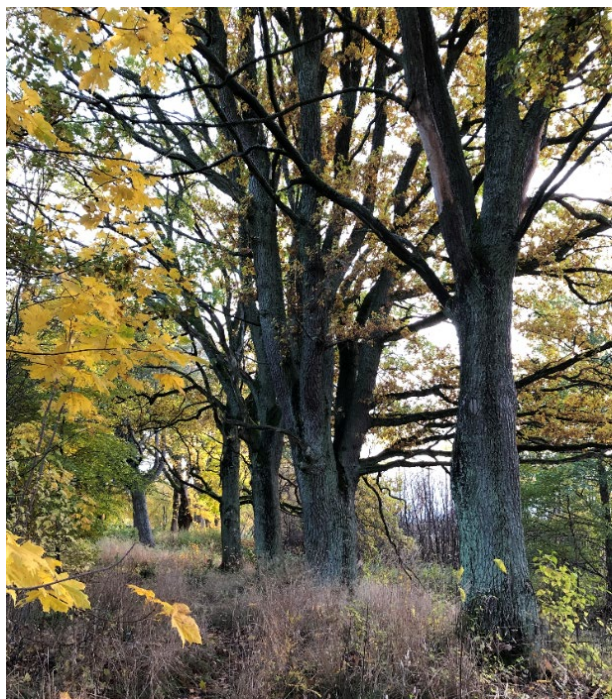

Bild: Ekallén cirka 50 meter från stranden.

Prickmark (marken får ej förses med byggnad) föreslås 50 meter från strandkanten och omfattar därmed både ekallén samt det befintliga gångstråket.

Allén skyddas genom n₂ på plankartan (Allé som omfattas av biotopskydd enligt 7 kap. 11 § MB, träd får inte fällas utan länsstyrelsens tillstånd).

En restaurang planerar att anläggas vid strandkanten och ut i vattnet. För detta finns en byggrätt angiven i plankartan med en bestämmelse som anger att största tillåtna byggnadsarea för

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

restaurangen är 500 m². Restaurangen får kompletteras med en brygga till en sammanlagd längd av cirka 35 meter från strandkanten.

Besöksanläggningen kan kompletteras med paviljonger av varierande storlek till en sammanlagd byggnadsarea av 100 m² mellan 50 och 100 meter från strandkanten inom det södra området där strandskyddet upphävs. Detta ger en byggnadsarea på 5 % av aktuellt egenskapsområde där strandskyddet upphävs.

Natur och markförhållanden

Planområdets marknivåer varierar mellan +45 och +57 meter (RH 2000). De lägsta marknivåerna återfinns vid strandkanten i nordväst. De högsta marknivåerna ligger mot Presterudsvägen i sydost.

Planområdet består delvis av tre terrasserade öppna plana ytor som har varit övningsområde för det tidigare regementet. Den östra delen av planområdet har tidigare varit en del av en skogsskola och har en unik blandning av olika trädsorter. Större delen av planområdet består idag av område för rekreation, park och naturmiljö utanför detaljplanelagt område på kommunägd mark.

Mark, vegetation och djurliv

Planområdet ligger intill Varnumsviken som är en del av Vänern. Området sluttar svagt norrut mot Varnumsviken. Marken inom planområdet utgörs till största delen av natur- och skogsmark där skogsmarken utgörs av blandskog med ett större antal stora lövträd och lövskogsriddar. De centrala delarna av planområdet utgörs av öppna gräsytor. En rullstensås löper i väst-östlig riktning genom planområdets nordligaste del. Området är förhållandevis stenigt och rullade stenar typiska för en rullstensås är väl synliga.

Bilder: Bilder från planområdet.

I sydvästra delen av planområdet finns ett smalt strandområde som går norr om Presteruds herrgård och bryggan fram till nuvarande fotbollsplan. I norr vidgar sig landstranden mot sjön och denna flacka strand fortsätter norrut. Utanför landstranden finns ett vassbälte som börjar norr om bryggan och sträcker sig vidare upp mot avloppsreningsverket. Genom planområdet finns diken som mynnar med diffus spridning i skogen.

Höga naturvärden finns framförallt i den nordvästra delen av planområdet (område 1 i kartan nedan), där det finns en naturskogsartad bok- och ekskog av nyckelbiotopskaraktär samt biotopskyddade alléer.

Höga naturvärden finns även i några jätteeckar och stora ekar i den ensidiga biotopskyddade allén med ekar, björk och några alar intill Vänerstranden i sydvästra delen av planområdet (område 2 i kartan nedan). Även rullstensåsen (område 3 i kartan nedan) som löper i väst-östlig riktning i

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

norra delen av planområdet bedöms ha höga naturvärden. Här finns till exempel en biotopskyddad stengärdesgård och högt värde för faunan.

Övriga naturområden inom planområdet bedöms ha låga eller mellanhöga naturvärden.

Karta: Markerade områden 1–3 där högre naturvärden förekommer inom planområdet.

Geotekniska förhållanden

Planområdet består enligt SGU:s jordartskarta i huvudsak av glacial lera och sandig morän. I sydöstra delen finns ett område med postglacial finsand. Området är inte bebyggt sedan tidigare. Geotekniska undersökningar erfordras innan slutligt val av grundläggningsmetod görs för planerade byggnader.

Fornlämningar

Inom planområdet finns sju stycken lämningar enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ):

- RAÄ Kristinehamn 208, område med militära anläggningar - *övrig kulturhistorisk lämning*
- RAÄ Kristinehamn 209, område med militära anläggningar - *övrig kulturhistorisk lämning*
- RAÄ Kristinehamn 210, område med militära anläggningar - *övrig kulturhistorisk lämning*
- RAÄ Kristinehamn 214, område med skogsbrukslämningar - *övrig kulturhistorisk lämning*
- RAÄ Kristinehamn 216, stridsvärn - *övrig kulturhistorisk lämning*
- RAÄ Kristinehamn 215, stridsvärn - *övrig kulturhistorisk lämning*
- RAÄ Kristinehamn 211, bytomt/gårdstomt - *ingen antikvarisk bedömning*

I skogsområdet mot den nordöstra planområdesgränsen finns tre lämningssområden med flertalet skyttevärn. Dessa tre lämningar bevaras som ett komplement till användningen Natur.

I skogspartiet norr om tennisbanorna intill Presterudsvägen finns ytterligare tre kulturhistoriska lämningar i form av en skogsbrukslämning och två

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

skyttevärn. Anläggandet av besöksanläggningen bör om möjligt anpassas till dessa kulturhistoriska lämningar.

Delvis belägen inom planområdet finns en av RAÄ rekommenderade fornlämning på platsen för Presteruds Herrgård, RAÄ Kristinehamn 211 (Bytomt/gårdstomt). Huvuddelen av lämningen ligger utanför planområdet, men kan påverkas av en förändrad markanvändning i området intill. Vid åtgärder inom eller i anslutning till fornlämningsytan behöver tillstånd sökas enligt 2 kap. 12 § KML.

Arkeologiska utgrävningar kan komma att behövas i samband med byggnation inom området. Om fornlämningar påträffas under gräv- eller schaktarbete ska länsstyrelsen underrättas enligt kulturminneslagen.

Karta: Kulturhistoriska lämningar inom planområdet.

Kulturmiljö

I samband med framtagandet av detaljplanen för *Skymningen* (1781-P10/6), laga kraft 2010-11-12, genomförde Värmlands museum år 2009 en kulturmiljöutredning som även inkluderar planområdet för denna detaljplan. I *Kulturmiljöutredning vid Skymningen* (2009:58) finns två byggnader upptagna inom planområdet, en magasinsbyggnad samt en stuga.

Cirka 150 meter öster om Presteruds herrgård ligger en äldre magasinsbyggnad, byggd år 1949, som är klassad i byggnadskategorin 1C. Byggnader i kategorin 1C i kulturmiljöutredningen utgör övrig bebyggelse som tillmäts ett särskilt kulturhistoriskt värde, vilket inkluderar byggnader med viktiga miljömässiga kvaliteter där betoningen framförallt ligger i det miljömässiga värdet och i mindre grad i byggnadernas detaljutförande.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Bild: Äldre magasinsbyggnad byggd år 1949.

Söder om magasinet ligger en mindre stuga, byggd 1949, som i Garnisonsplanen (2004) benämns förråd smedja. Även denna byggnad är i *Kulturmiljöutredning vid Skymningen* (2009:58) klassad som en byggnad i kategorin 1C.

Bild: Stuga byggd år 1949.

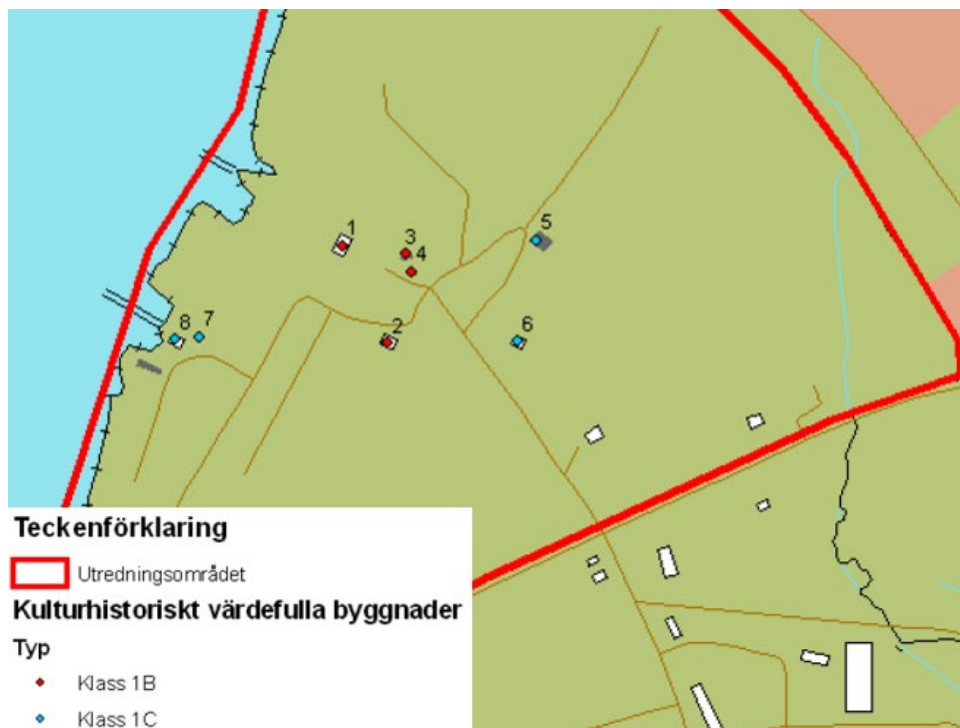

Bild: Illustration från *Kulturmiljöutredning vid Skymningen* (2009:58) som visar lokalisering av magasinet (byggnad nummer 5) och stugan (byggnad nummer 6).

Både magasinsbyggnaden och stugan förses i planen med varsamhetsbestämmelsen k_1 (Kulturhistoriskt värdefull byggnad som ska bibehållas till sin ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material samt färgsättning).

Presteruds herrgård, som ligger strax väster om aktuellt planområde, och dess närmsta komplementbyggnader klassificerades i *Kulturmiljöutredning vid Skymningen* (2009:58) i kategori 1B. Kategori 1B utgör enligt kulturmiljöutredningen byggnader som bedöms som särskilt värdefulla från kulturhistorisk synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, i enighet med 3 kap. 12 § PBL.

Bebyggelsen runt Presteruds herrgård ingår i en samlad kulturhistoriskt värdefull miljö. Det är av vikt att kommande planering och byggnation i närmiljön sker på ett sådant sätt att kulturmiljön kring herrgården inte påverkas negativt visuellt så att dess värden inte går förlorade.

Förorenad mark

Det finns ingen sedan tidigare känd markanvändning inom området som gör det troligt att misstänka att föroreningar finns. Skulle markföroreningar påträffas under gräv- eller schaktarbete ska tillsynsmyndigheten (kommunens miljö- och hälsoskyddsmyndighet) kontaktas enligt Miljöbalken 10 kap 11§.

Biotopskydd

Inom planområdet finns en stengärdesgård och tre ensidiga trädalléer som omfattas av det generella biotopskyddet MB 7 kap 11§. Stengärdesgården löper i väst-östlig riktning genom området i norr och två av trädalléerna är belägna i kärnan av skogen (nordväst om stigen som leder genom skogen) intill reningsverket. Den tredje allén är belägen mellan befintlig fotbollsplan och strandkanten. Träden utgörs av bok, ek och björk.

Bilder: Bilder på biotopskydd inom planområdet.

Friytor

Lek och rekreation

Större delen av planområdet får användningen besöksanläggning på kvartersmark med lek och rekreation som huvudändamål. Detta innebär samtidigt att tillgängligheten till området för spontan lek och rekreation begränsas.

Park och naturmiljö

Längs stranden samt naturområdet i norra delen av planområdet kommer marken fortsatt vara tillgänglig som promenadstråk för allmänheten.

Service och verksamheter

Offentlig och kommersiell service

Inom planområdet finns idag ingen offentlig eller kommersiell service. Runtom planområdet finns ett antal restauranger/caféer. Avståndet till Kristinehamns centrum med dess utbud av handel, restauranger med mera är cirka två kilometer.

DETALJPLANENS FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRINGAR

Bebyggelse

Nuvarande bebyggelse

Norr om Presterudsvägen ligger en enplansbyggnad som idag innehåller verksamheter för Kristinehamns tennisklubb. Vid tennisklubben finns även flertalet tennisbanor. Öster om tennisbanorna ligger en transformatorstation. Öster om infarten till Presterudsallén finns en äldre förrådsbyggnad utan något kulturvärde. Öster om Presteruds herrgård ligger en äldre magasinsbyggnad samt en stuga som beskrivs under rubriken "Kulturmiljö" ovan. I övrigt finns ingen befintlig bebyggelse inom planområdet.

Nordost om planområdet ligger AkzoNobels kemtekniska industri som är klassad som en Sevesoanläggning. Norr om planområdet vid Vålösundsviken ligger Fiskartorpets reningsverk.

Intill Fiskartorpsvägen, öster om planområdet, ligger en byggnad som inhyser Kristinehamns Judoklubb.

Sydväst om planområdet ligger Kristinehamns herrgårdscamping på en area av cirka 13 hektar. Inom campingområdet finns några servicebyggnader och cirka 24 campingstugor i varierande storlek.

Planförslaget

Se även stycket Föreslagen besöksanläggning på sidan 21.

Besöksanläggningar, Friluftsliv och camping samt Tillfällig vistelse – RNO

Området avses kunna bebyggas till ca 10% samt möjliggöras att hårdgöras till ytterligare 10%. Denna delyta genomkorsas av genomgående ledningar som ges planstöd. Utöver det förväntas parkering rymmas inom kvartersmarken. Två byggnader med kulturhistoriskt högt värde finns inom detta område och dessa ges stöd genom en varsamhetsbestämmelse.

Besöksanläggningar, Friluftsliv och camping samt Tillfällig vistelse – RNO a₁ med strandskydd

En mindre yta planläggs för kvartersmark mellan det större området och stranden. Här ges möjlighet till strandskyddsupphävande. Avsikten är att den del av anläggningen ska utgöra kopplingen mellan den restaurang som planeras i vattnet och övrig anläggning.

Besöksanläggningar och Friluftsliv och camping samt tillfällig vistelse - RNO b₂ med del av marken ska vara tillgänglig för fördröjning av dagvatten

I denna yta (50-100 meter från strandkanten) ska det finnas plats bla för fördröjning av dagvatten från omgivande kvartersmark. Högsta byggnadsarea är 100 m². (Inom planområdet ingår även Allmänplats NATUR/SKYDD där det ska finnas plats bla för fördröjning av dagvatten från omgivande mark.)

Total area för användningsområdet **RNO** är 6,9 hektar.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Besöksanläggning – R f₁ b₁ med åtgärder avseende ventilation, utrymning och huvudentréer

Den del av kvartersmarken som ligger närmast skyddszonen regleras med planbestämmelserna R(besöksanläggning) och f₁ (Endast byggnader med låg persontäthet såsom lager, förråd, personalutrymmen och liknande) samt b₁(Entréer, utrymningsvägar och friskluftsintag får ej vara vända mot Fiskartorpsvägen eller Fiskartorpets reningsverk). Denna yta är ca 2,9 hektar. Området beläggs med begräsningar i att endast byggnader med låg persontäthet får finnas inom denna användningszon. Därmed kan bebyggelsen här endast bli lager, förråd, personalutrymmen och liknande kopplat till besöksanläggningsanvändningen. Utöver detta måste friskluftsintag, entréer och utrymningsvägar vändas bort från Fiskartorpsvägen och reningsverket. Angöring med transporter till detta område går via väganslutningen vid Presteruds allé. Byggrätten inom detta område blir högst 500 m². Inom denna användning finns även ett område med endast egenskapsbestämmelsen b₁. Vilket innebär att persontät verksamhet får finnas inomhus.

Restaurang - Vattenområde - R₁ – inom strandskydd

En del av vattenområdet planläggs för restaurangändamål. Byggnaden som förväntas stå i strandkanten föreslås omfatta 500 m². Användningsområdet är 0,1 hektar.

Idrottsplats - R₂

Tennisklubben får planstöd genom planbestämmelsen R₂ (Idrottsplats). Arean för användningen är ca 1,5 hektar . Högsta byggnadsarea inom användningsområdet är 1000 m².

Sammanfattning

Den totala yta som i planförslaget planläggs för kvartersmark är cirka 11,4 hektar.

För kvartersmarken föreslås en total byggrätt på ca 8000 m² byggnadsarea, vilket kan fördelas på cirka 30-40 mindre byggnader. 8000 m² motsvarar en byggrätt på cirka 7 % av kvartersmarkens totala area. Högsta byggrätt för en byggnad inom kvartersmarken föreslås bli maximalt 250 m².

Byggnadskultur och gestaltning

Ny bebyggelse ska anpassas till befintliga byggnadernas kulturvärden inom och i anslutning till planområdet, se rubriken "Kulturmiljö" ovan. Kulturvärdena får ej skadas. Den restaurang som planeras intill strandkanten strax nordost om herrgårdsbyggnaden förses med planbestämmelsen f₂ (Ny bebyggelse skall utformas med hänsyn till omgivningens kulturhistoriska värden).

Föreslagen besöksanläggning

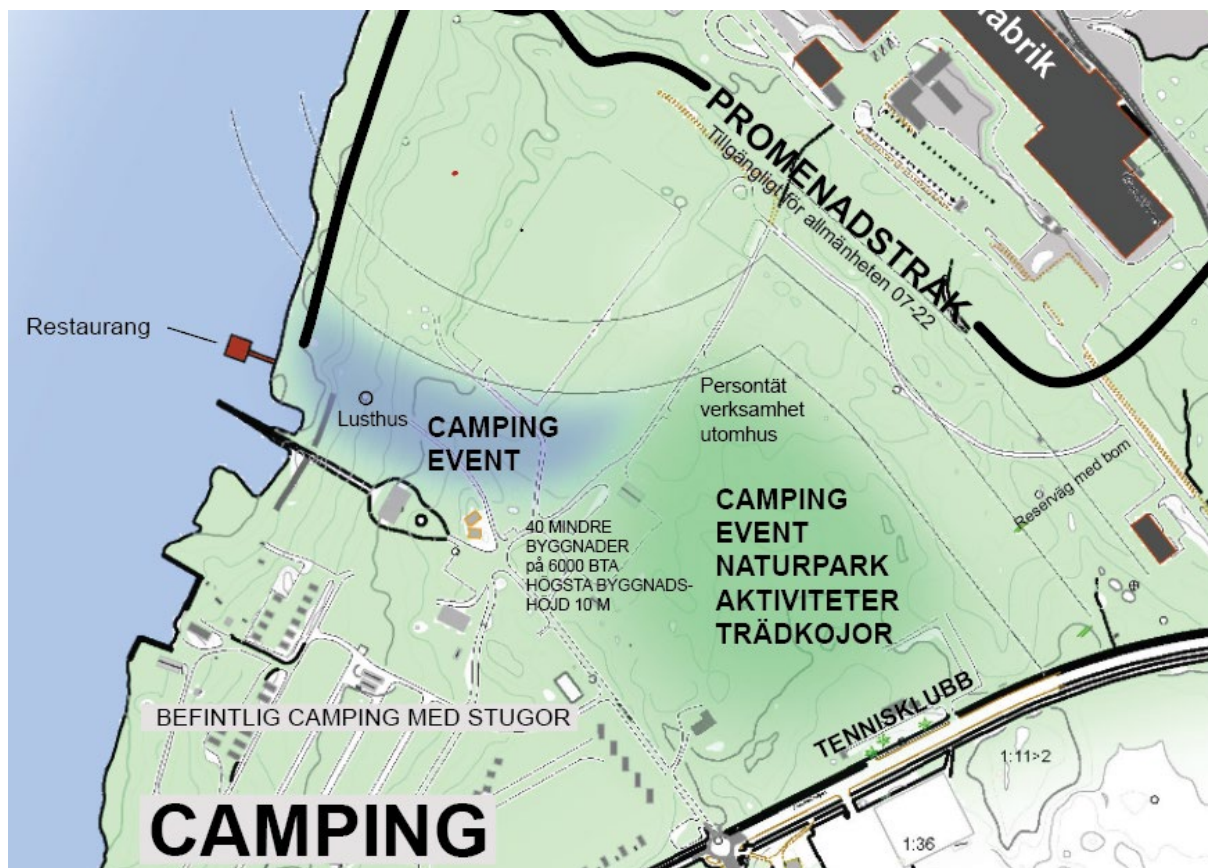

Bild: Skiss på föreslagen användning (AFRY 2020-12-01)

Restaurang

Vid strandkanten och ut i vattnet ges möjlighet att anlägga en restaurang. Största byggnadsarea för restaurangen blir 500m². Restaurangen får kompletteras med en brygga för angöring av fritidsbåtar till en högsta sammanlagda längd av 35 meter från strandkanten.

Lusthus

Ett lusthus planeras att återuppföras på en befintlig grund, söder om den föreslagna restaurangen.

Camping

Den befintliga campingen kompletteras inom planområdet med en säsongscampingen norr om Presteruds herrgård. Säsongscampingen tar de södra delarna av de två västra terrasserna i anspråk. Övernattning blir möjlig inom området där användningen RNO (Besöksanläggning, Friluftsliv och camping samt Tillfällig vistelse) föreslås.

Besöksanläggning/temapark

Målgruppen till den tilltänkta besöksanläggningen är barnfamiljer. Som förebild för temaparken finns bland annat Muminvärlden i Nådendal, Bamseland i Kolmårdens djurpark och Kardemomme by i Norge. Besöksanläggningen kommer att vara inhägnad. Anläggningens storlek uppskattas bli cirka 1 500 – 15 000 m². Entrén placeras mot sydväst.

Planbestämmelserna i planområdet medger en flexibel utformning av planområdet.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Naturpark

En naturpark innehållande aktiviteter i naturmiljö planeras att anläggas intill besöksanläggningen. Den gamla skogsskolan har efterlämnat en skog med en stor variation av olika trädsorter som kan användas som en resurs vid uppförandet av en naturpark med plats för olika aktiviteter. Naturparken placeras inom användningen besöksanläggningar på kvartersmark.

Ytor för event

De delar av de tre terrasserade ytorna mot Vänern, det före detta övningsområdet, som ligger inom kvartersmark är tänkt att användas för servicebyggnader f₁ (Endast byggnader med låg persontäthet såsom lager, förråd, personalutrymmen och liknande) respektive ytor för event.

Promenadstråk

Ett möjligt promenadstråk utmed stranden går genom campingområdet och fram till kvartersmarksgränsen. Området norr om kvartersmarken regleras till Natur/Skydd. Möjligheten för allmänheten att beträda detta område kvarstår, men utifrån risker och framtida utveckling av reningsverk/kemteknisk industri ska inte promenadstråk iordningsställas i detta område.

Natur / Skydd

Skogen i norra delen av planområdet är tänkt att nyttjas som promenadstråk samt som buffert mellan besöksanläggningen och verksamheterna norr om planområdet. På grund av riskerna från den kemtekniska industrin och att området ligger inom skyddsavståndet för bebyggelsefritt område får det ej finnas plats eller anvisningar för aktiviteter eller anläggningar som samlar människor i området. Området får användningen Natur/Skydd på allmänplats.

Parkering

Besöksanläggningen dimensioneras för cirka 1 500 besökare dagligen och en trafik på cirka 500 fordon per dygn. Inom planområdet behövs en parkering dimensionerad för cirka 350 bilar. Inom parkeringsytorna ska det också finnas plats för ett 10-tal turistbussar samt cirka 10 - 20 parkeringsplatser för personal. Parkering ingår i användningen besöksanläggningar.

Gator och trafik

Fordonstrafik

Presterudsvägen beräknas trafikeras av cirka 3060 fordon per dygn. Presterudsallén beräknas i nuläget trafikeras av cirka 300 fordon per dygn.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

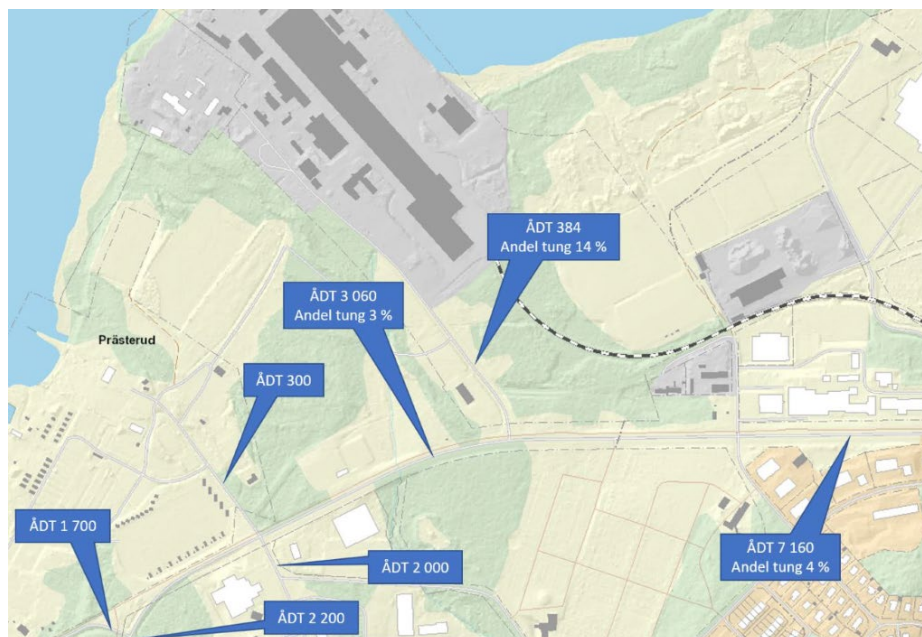

Bild: Illustration över beräknad årsdygnstrafik runt om planområdet.

Trafik till campingen och besöksanläggningen kommer att angöra området från Presterudsvägen via Presterudsallén. Från Presterudsallén anordnas en infart till planerad parkering för besöksanläggningen. Besökare till besöksanläggningen väntas medföra cirka 1500 trafikrörelser per dygn. Detta medför att det sammanlagt kan väntas bli cirka 1800 fordon per dygn på södra delen av Presterudsallén.

För att klara den ökade trafikmängden föreslås Presterudsvägen byggas ut med ett körfält för fordon österifrån som ska svänga till höger in mot Presterudsallén. För trafik som svänger till vänster ut från Presterudsallén ska trafiksäkerheten säkerställas. Planförslaget reglerar utfartsförbud mellan Presterudsvägen och kvarteretsmarken öster om befintlig korsningen mellan Presterudsvägen och Presterudsallén.

Trafiken söder ut i korsningen in på Garnisonsvägen mot söder beräknas i nuläget till cirka 2000 fordon per dygn.

Varumottagning

En serviceväg föreslås anläggas från Fiskartorpsvägen och västerut till besöksanläggningen. Angöring av gods och servicefordon till besöksanläggningen kommer att ske via denna väg.

Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik

Parallellt med Presterudsvägen går en separat gång- och cykelväg som leder från de centrala delarna av Kristinehamn och söderut till Picassoskulpturen. Gång- och cykelvägen är en del av Kristinehamns stomnät för cykel. Trafiksäkerheten vid cykelvägens passage över Presterudsallén behöver säkerställas.

Kollektivtrafik

Det finns idag en busshållplats för lokaltrafikens linje 65 vid Presterudsvägen som leder vidare till Strandudden och Resecentrum via centrala Kristinehamn. Antalet resande med lokaltrafik till besöksanläggningen kan tänkas bli cirka 300 besökare om dagen vid högsäsong.

Störningar

Buller

Funktionerna som är aktuella inom planområdet innebär i sig inte några bullerstörningar. Buller bedöms främst genereras från trafiken till och från besöksanläggningen.

Det planeras inte för några bostäder inom aktuell detaljplan, vilket innebär att förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2025:216) inte är direkt applicerbar i denna plan. Däremot kan förordningen ge en vägledning kring vilka bullernivåer som bör eftersträvas för planerad verksamhet.

Buller för närliggande miljöfarliga verksamheter hanteras i verksamheternas miljötillstånd. Ingen olägenhetsanmälan avseende buller alstrade från avloppsreningsverket eller Akzo Nobel har inkommit till kommunen.

Lagstiftning i form av riktlinjer och förordningar samt vägledning som bedöms relevant att tillämpa för det aktuella planförslaget är:

- Naturvårdsverket riktvärde ekvivalentnivå 55 dBA för vardagsmedeldygn i rekreatiomsområden i tätort.
- Naturvårdsverket allmänna råd om buller från byggplatser, NFS 2004:15.
- Buller inomhus för bostadsrum (FoHMFS 2014:13): Ljudnivå i bostadsrum bör inte överskrida 45 dBA maximal ljudvolym eller 30 dBA ekvivalent ljudnivå. De allmänna råden bedöms även vara tillämpbara för sovrum i tillfälligt boende.

Planförslaget bedöms inte medföra olägenhet för människors hälsa avseende buller. Med olägenhet för människors hälsa avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Risk och säkerhet

Trafik

Säkerhetsrisker delas vanligtvis in i individrisker (risker för enskilda individer) och samhällsrisker (risker för ett stort antal människor). De främsta säkerhetsriskerna inom planområdet är individrisker relaterat till biltrafiken.

Risikanalys

Intill planområdet i norr ligger Akzo Nobels limfanrik som är en anläggning som hanterar Sevesoklassade ämnen. Området har varit föremål för utredning och förändring under lång tid. Tidigare riskutredningar har genomförts med andra syften än att klargöra vad angränsande markområde kan användas till. Därför utgår denna detaljplan från den riskutredning som tagits fram inom ramen för detta detaljplanarbete av Brandskyddslaget (2019-06-26).

Risikanalysen har identifierat risker vid hantering av vissa kemikalier. I risikanalysen studeras enbart plötsliga, oväntade och oplanerade händelser med akut påverkan på människors liv. Effekter av långvarig exponering, buller, ljus eller lukt studeras inte i analysen. Långvarig exponering bedöms inte bli aktuell, eftersom områdets användning föreslås ha karaktären av tillfällig vistelse inom området. Skyddsavstånd för aerosoler och eventuell smitta har inte studerats inom ramen för risikanalysen utan studerats vidare i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vid Akzo Nobels anläggning hanteras stora mängder kemikalier, framförallt brännbara vätskor, giftiga ämnen och pulver som vid en olycka kan innebära omfattande brand, spridning av giftiga

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

gaser samt explosion. Ett antal olycksscenarier har identifierats som skulle kunna påverka områden utanför verksamheten. Några spridningsberäkningar för att se hur denna påverkan kan se ut finns inte sedan tidigare. Verksamheten planerar en viss utökning i framtiden, dock ingen förändring i placering av de olika riskkällorna.

Vid Fiskartorpets avloppsreningsverk hanteras kemikalier i reningsprocessen samt för uppvärmning. I processen ingår rötning av slam vilket ger upphov till rötgas (metan) som förvaras i en gasklocka inom området. Gasen används för uppvärmning. Identifierade risker vid anläggningen är kopplade till hanteringen av eldningsolja och rötgas som genom brand och explosion kan påverka omgivningen.

En övergripande bedömning av identifierade risker har gjorts och spridningsberäkningar genomförts för de scenarierna med störst bedömd påverkan på planområdet.

Slutsatsen av genomförd riskanalys är att det finns scenarier som kan komma att påverka planområdet vid en olycka. För områden närmast Akzo Nobel, Fiskartorpets reningsverk samt Fiskartorpsvägen behöver därför åtgärder vidtas i form av skyddsavstånd och/eller byggnadstekniska åtgärder. Förslag på åtgärder och skyddsavstånd enligt riskanalysen redovisas i tabellen nedan.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Riskkälla (ungefärligt avstånd till planområde)	Bebyggelsefritt (m)	Parkering (m)	Icke persontät byggnad (m)	Persontät verksamhet inomhus (m)	Persontät verksamhet utomhus (m)
Cisterner med Deta (250 m)	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt
Metanolicisterner (200 m)	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt
Cisterner med epiklorhydrin (250 m)	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt
Eventuella cisterner med ammoniak (175)	250	300	250 Åtgärder inom 300 meter avseende ventilation, utrymning och huvudentréer.	300	300
Förvaring av majsstärkelse (175 m)	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt
Cistern för eldningsolja (35 m)	50	50	50	100	100
Fenolhartsreaktor (180 m)	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt
Pulverreaktor (185 m)	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt	Befintligt skyddsavstånd är tillräckligt
Fiskartorspvägen – transporter av farligt gods¹ (0 m)	50	100	50	100 Åtgärder inom 150 meter avseende ventilation, utrymning och huvudentréer.	150
Industrijärnvägen – transporter med giftiga ämnen (120 m)	-	-	-	100 Åtgärder inom 150 meter avseende ventilation, utrymning och huvudentréer.	150
Gasklocka	50	50	100	100	150

Bild: Sammanställning av tabell 6.1 från Riskanalysen (2019-06-26) – Förslag på skyddsavstånd och byggnadstekniska åtgärder.

Då den planerade besöksanläggningen kan omfatta ett stort antal personer som dessutom kan anses vara svårutrymd är det vid planering av verksamheten viktigt att beakta detta i kombination med identifierade risker. Exempelvis bör delar av verksamheten med lägre persontäthet (till exempel personalutrymnen, förråd och liknande) placeras närmare riskkällan än mer personintensiva verksamheter. Områden utomhus med hög persontäthet kan placeras med fördel skyddade bakom byggnader.

Den övergripande slutsatsen av riskanalysen är att det bör gå att kombinera en besöksanläggning med identifierade riskkällor men att utformningen av området behöver beakta möjliga risker och utformas på ett sådant sätt att inte befintliga verksamheter (riskkällorna) begränsas eller så att människor inom planområdet utsätts för fara.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Det finns två skyddsavstånd som är viktiga att ta hänsyn till i planarbetet med besöksanläggningen, dels minsta avstånd till område med persontät verksamhet inomhus och dels minsta avstånd till område med persontät byggnad utomhus. Med persontät verksamhet inberäknas verksamheter och aktiviteter med många personer.

I planförslaget hanteras skyddsavstånden genom fyra zoner med olika lämpliga användningar:

- Den första zonen är en bebyggelsefri zon närmast riskkällorna med användningen NATUR och SKYDD. Inom denna zon får inga byggnader uppföras eller människor samlas.
- Den andra zonen har användningen R (besöksanläggning) samt egenskapsbestämmelserna f_1 (Endast byggnader med låg personaltäthet såsom lager förråd och personalutrymmen och likande) och b_1 (Entréer, utrymningsvägar och friskluftsintag får ej vara vända mot Fiskartorpsvägen eller Fiskartorpets reningsverk).
- Den tredje zonen har användningen R (besöksanläggning) med egenskapsbestämmelsen b_1 (Entréer, utrymningsvägar och friskluftsintag får ej vara vända mot Fiskartorpsvägen eller Fiskartorpets reningsverk). Inom denna tredje zon får byggnader med persontät verksamhet inomhus med anpassad ventilation, utrymning och huvudentréer förläggas.
- Den fjärde och sista zonen har användningen RNO (besöksanläggning, friluftsliv och camping samt tillfällig vistelse). Inom denna zon tillåts persontät verksamhet både inomhus och utomhus samt tillfällig övernattnig.

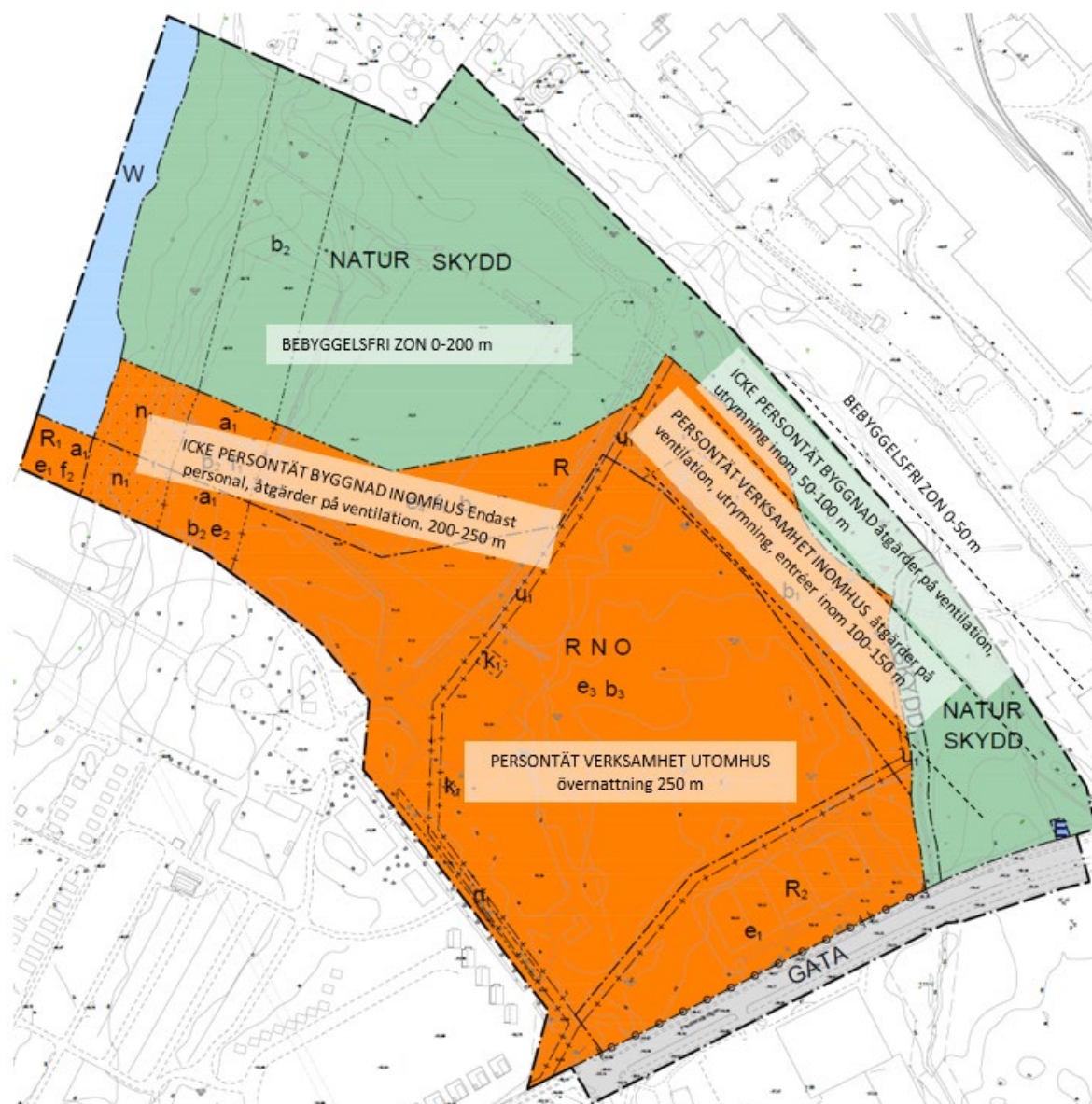

Bild: Plankarta med de olika skyddsavstånden inritade.

Miljömedicinsk bedömning av aerosoler från reningsverket

Det finns begränsad kunskap om smittspridning runt reningsverk, andra kommuner har utfört miljömedicinska riskbedömningar för boende i nära anslutning till reningsverk. Risken för smittspridning till omgivningen gäller aerosolbildning över luftningsbassängerna.

Aerosolerna/ vätskepartiklarna innehåller mikroorganismer som sannolikt kan transporteras upp till 300 meter från reningsverket. Emissionerna har i en studie beräknats till 440 bakterier per sekund och m² (Hickey 1975a) i fallet med Kristinehamns avloppsreningsverk skulle det motsvara 500 000 bakterier per sekund, det är oklart om aerosolerna kan stiga till högre höjd eftersom studien endast undersökt luften 2,4 meter ovanför luftningsbassängen.

Bakteriekoncentrationen i luft reduceras med 90% på 30 meter. Modellering av minskad bakteriehalt i luften är komplicerad, men luftkoncentrationen avtar snabbt från källan (Kline 1972) Risken för hälsopåverkan skulle kunna utgöra lunginflammation men även lindrigare luftvägsinfektioner och magtarminfektioner. Det går inte att kvantifiera denna eventuella risk.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Genom en överbyggnad av luftningsbassängerna kan sannolikt emissionerna av bakterieinnehållande aerosoler till närmiljön minskas.

Lukt från reningsverket bedöms inte vara farlig men utgör ett betydande komfortproblem, olika slags filter för att minska luktspridning kan installeras.

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen för aktuell detaljplan har frågan om skyddsavstånd utretts vidare och ett skyddsavstånd på 250 meter till persontät verksamhet utomhus har bedömts som rimligt. Ett skyddsavstånd på 200 meter för persontät verksamhet inomhus är rimligt om åtgärder utförs på ventilation, utrymning och huvudentréer.

Det kan framöver ställas krav på att det befintliga reningsverket ska byggas ut med ytterligare reningskapacitet i form av bland annat två sedimenteringsbassänger och en bassäng för flockning. Detta kan påverka skyddsavståndet till den kommande besöksanläggningen. Eventuellt kan åtgärder utföras på de nytillkomna bassängerna för att minska mängden aerosoler. Skyddsavståndet anpassas i denna detaljplan till eventuellt tillkommande bassänger söder om befintlig fastighetsgräns till reningsverket, se illustration nedan. Eventuellt behov av planändring för reningsverket utvidgning behandlas ej i denna detaljplan.

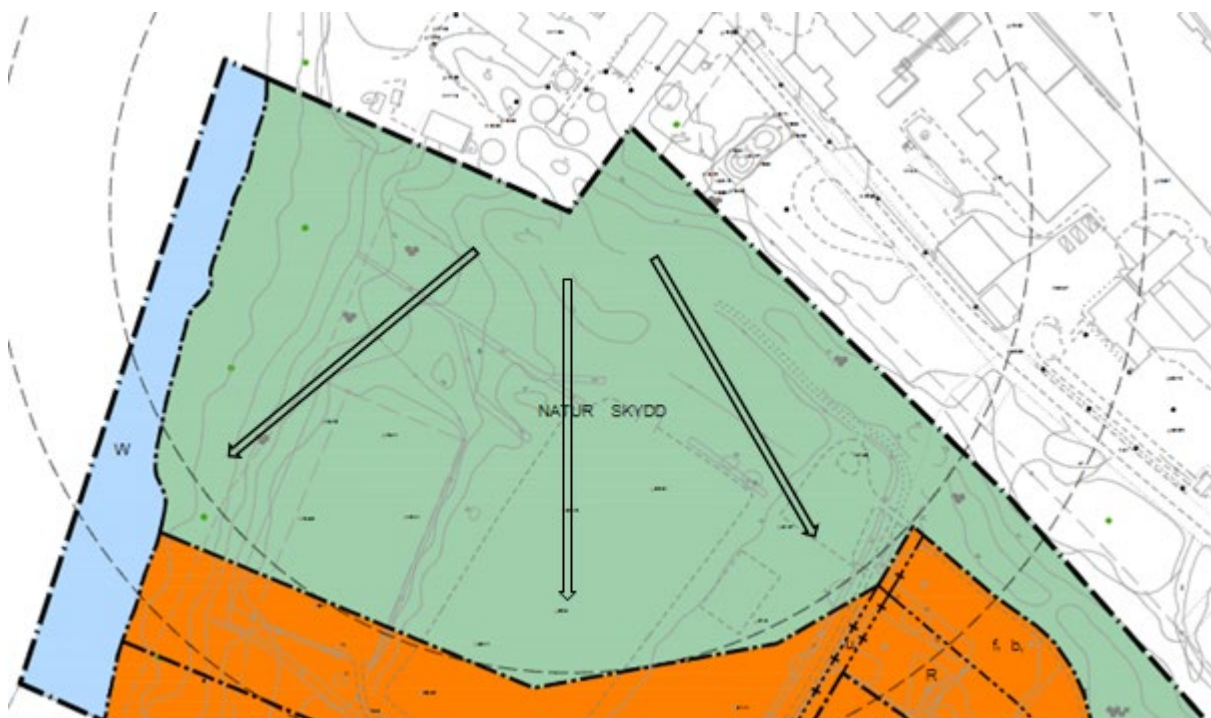

Bild: Utökad riskavstånd med hänsyn till en eventuell framtida utbyggnad av reningsverket.

Översvämning

Vid de höga nivåerna i Vänern (Varnumsviken) 2001 var nivån som högst 45,98 (RH2000). Det motsvarar 100-årsnivån. Genom att anpassa planområdet och planerade byggnader och anläggningar till ett klimat korrigerat 100-årsregn med högsta vattenhöjd +46,20 samt genom anpassad höjdsättning, bedöms planförslaget inte medföra några negativa konsekvenser till följd av översvämning. Alla byggnader och anläggningar inom planområdet ska klara en vattennivå på +46,20.

För mer information se förslag till ny översiktsplan, utställningshandling sidan 176.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Området är anslutet till det kommunala VA-nätet genom anslutning i Presterudsvägen.

Dagvatten

Planområdet ligger intill Varnumsviken som är en del av Vänern och huvudavrinningsområdet Göta älv. Området sluttar svagt västerut mot Varnumsviken.

Två eller tre diken mynnar med diffus spridning i skogsområdet norr om fotbollsplanen. Något av diken leder förmodligen dagvatten från t.ex. det intilliggande Presterudsområdet (f.d. regementsområdet), medan de andra avvattnar hela planområdet för aktuell detaljplan. Vid de tillfällena som fältundersökningarna för inventering av naturvärden pågått under våren-sommaren 2020 har kontinuerligt flöde funnits i det mellersta av dessa diken. De andra två diken har varit torra eller fuktiga i dikesbottenarna.

I samband med planarbetet för detaljplanen Presterud (f.d. A9) utfördes en dagvattenutredning av WSP, 2017-12-14. Dagvattenutredningen visade att västra delen av planområdet för Presterud främst hanterar flöden av områdets ytvatten. Områdets östra del korsas av en bäck som inte bara leder bort vatten från planområdet utan även är en del av avrinningen från skogen söder om planområdet.

Då det aktuella planområdet idag saknar hårdgjorda ytor infiltreras dagvatten diffust över markytan och det dagvatten som inte infiltreras över markytan leds främst genom diken till recipienten Varnumsviken. Den huvudsakliga strömningsriktningen i Vänern - Varnumsviken vid utsläppspunkten från reningsverket är söderut mot Vänern (Vänern - Värmlandssjön).

Dagvatten inom kvartersmark kommer att kräva hantering inom fastigheten. Inom kvartersmarken kommer därför omhändertagande av dagvatten att ta en del yta i anspråk. Ett område mellan 50 och 100 meter öster om strandkanten har i planförslagets försetts med planbestämmelsen b₂ (Marken ska vara tillgänglig för fördröjning av dagvatten). Inom användningen RNO finns även en planbestämmelse b₃ (Endast 10% av markytan (exklusive byggnadsarea) får hårdgöras).

I det östra delen av planområdet passerar ett dagvattenstråk. Detta stråk planläggs med användningsområde SKYDD för att fungera som en översvämningssyta.

Hänsyn bör tas till befintliga öppna diken som bör bibehållas i så stor utsträckning som möjligt.

Fjärrvärme

Det finns ingen fjärrvärme i planområdet idag. Det bedöms inte vara relevant med fjärrvärme i framtiden med tanke på den mindre omfattningen av byggnader som planeras samt att den tänkta användningen till största delen är förlagd till sommarhalvåret.

Avfall

Kristinehamns kommun tillhandahåller tjänster för hantering av hushållsavfall och debiterar enligt kommunens taxa. Verksamheten bedrivs i enlighet med kommunens renhållningsordning och renhållningsanvisningar. Utformning och placering av sophus och andra anordningar för hantering av avfall ska ske i samråd med kommunens renhållningsavdelning så att nödvändiga ytor avsätts.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

EI

Kristinehamns Elnät AB tillhandahåller anslutning till distributionsnätet för el inom Kristinehamn. Nuvarande byggnader inom området är anslutna till Kristinehamns Elnäts nät. Inom planområdet vid Presterudsvägen finns en transformatorstation som ägas av Kristinehamns Elnät och som planläggs med användningen E (Teknisk anläggning).

Tele

Skanova har ledningar i närområdet.

IT

IP-Only ansluter till ett antal befintliga anläggningar och byggnader i och omkring planområdet.

Allmänna genomgående ledningar

Ledningsrätter ska bildas för de genomgående allmänna ledningar som finns i området.

Sociala frågor

Tillgänglighet

Besöksanläggningen kommer följa de krav på tillgänglighet som ställs i rådande regelverk. Utemiljöerna inom området tillgängliggörs och mål anpassas till trivsamma utemiljöer för alla åldrar och kan fungera som en mötesplats för olika generationer.

Barnperspektivet

Detaljplanen möjliggör en kommersiell besöksanläggning för barnfamiljer.

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Organisatoriska frågor

Tidplan

Samråd vintern 2020

Granskning våren 2021

Antagande sommaren 2021

Laga kraft hösten 2021

Genomförandetid

Planens genomförandetid är satt till fem år från det datum planen vinner laga kraft.

Ansvarsfördelning

Kommunen initierar lantmäteriförrättningarna inom planområdet.

Byggherren är ansvarig för att en geoteknisk undersökning tas fram som underlag för konstruktionen av nya byggnader så att grundläggningen anpassas till de specifika förhållandena.

Byggherren är ansvarig för att sprickbesiktiga kringliggande byggnader innan schaktnings- och pålningsarbeten inleds.

Huvudmannaskap

Kristinehamns kommun är huvudman för all allmän platsmark inom planområdet.

Verksamhetsområde VA

Kristinehamns kommun är också huvudman för vatten och avlopp i och med att planområdet är del av kommunens verksamhetsområde för allmän Va-anläggning.

Avtal

Ett genomförandeavtal upprättas mellan exploatören (fastighetsägaren till Skymningen 13) och kommunen. Kommunen bedömer att nyttan av de förändringar som föreslås i samband med genomförandet av detaljplanen i första hand tillfaller exploatören. Därmed förväntas exploatören bekosta nödvändiga förändringar. Avtalet ska därmed omsluta:

- Ledningsrätter ska bildas
- Genomförande av trafiklösning
- Villkor för övertagande och finansiering av anläggningar som i och med planläggningen kommer att bli allmänna.
- Villkor för hantering och finansiering av de lantmäteriatgärder som ett genomförande av planen ger upphov till.
- Det finns inget planavtal upprättat, planavgift ska tas ut vid bygglov. Utöver detta planläggs del av Skymningen 13 som naturmark, varför fastighetsägaren behöver avstå mark till kommunen.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

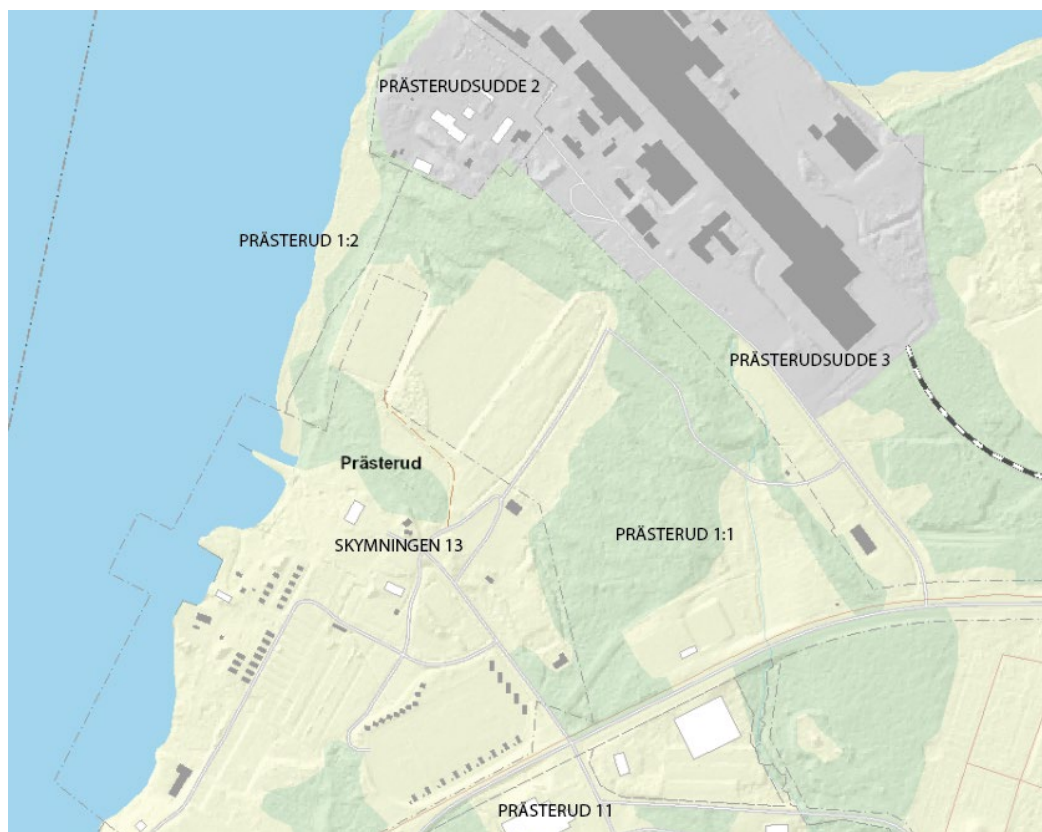

Bild: Fastigheter inom och runt planområdet.

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m.

Mark som idag är del av den kommunala stamfastigheten, kommer genom detaljplanen att övergå i kvartersmark. Området kan upplåtas till kvartersmark genom arrende eller marköverlåtelse.

Området berörs idag av ett servitut för dike, detta servitut avses avvecklas när det markområdet istället regleras som allmän platsmark.

Rättigheter inom planområdet

Rättighet	Till last/förmån
1781-06/38.1	Officialservitut Dike
1781-13/8.1	Ledningsrätt - Vatten och avlopp
1781K-49/1974.1	Ledningsrätt - Vatten och avlopp
1781K-49/1974.3	Ledningsrätt - Vatten och avlopp

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

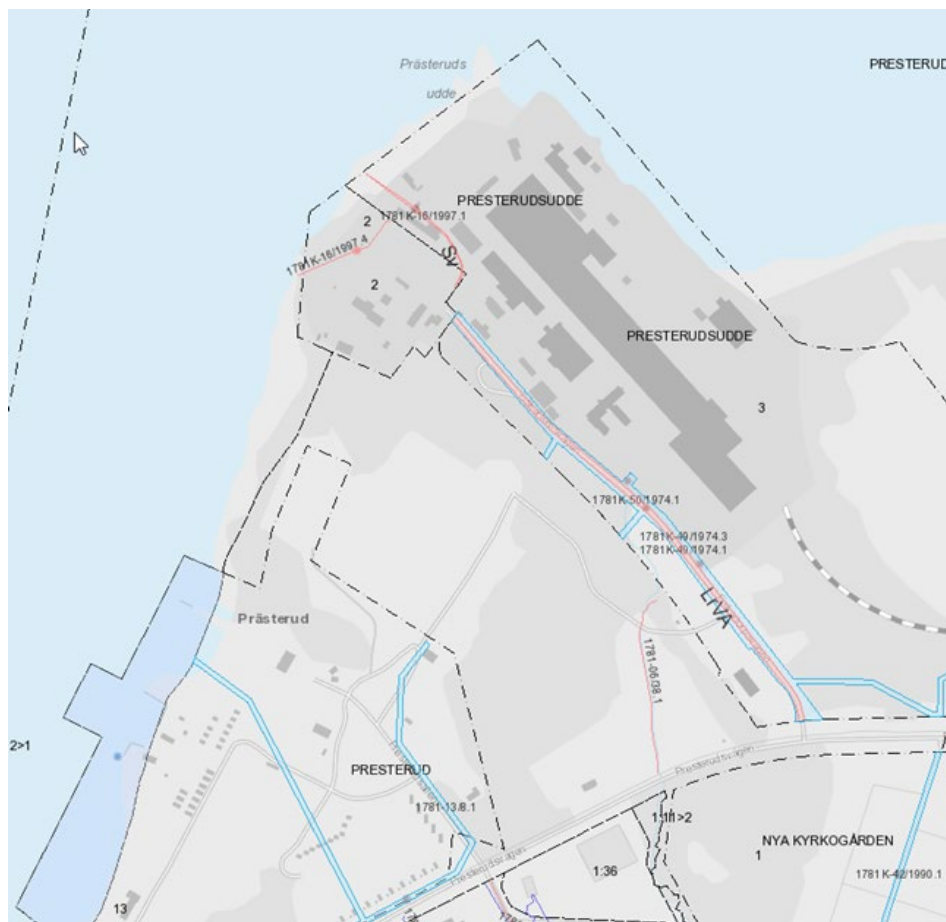

Bild: Rättigheter inom och runt planområdet

Fastighetsindelningsbestämmelser

Området omfattas inte av några fastighetsindelningsbestämmelser.

Konsekvenser för enskilda fastigheter

Fastighet	Konsekvenser
Del av fastigheten Presterud 1:1	Del av fastigheten Presterud 1:1 planläggs med den huvudsakliga användningen NATUR, SKYDD. Detta område förväntas inte förändras utan kommer att kvarstå som markreserv/buffertzon för angränsande reningsverk/kemiteknisk industri.
Del av fastigheten Presterud 1:2	Del av fastigheten Presterud 1:2 ingår i planområdet och planläggs med användningen Besöksanläggning, Tillfällig vistelse, friluftsliv och camping samt Restaurang. Strandskyddet upphävs för berörda delar av kvartersmarken. Område för kvartersmarkens dagvattenhantering regleras också.
Del av fastigheten Skymningen 13	Del av skymningen 13 ingår i planområdet med användningen Besöksanläggning, Tillfällig vistelse samt friluftsliv och camping. Gatuanlutning mellan Prästerudsvägen och såväl tillkommande som befintliga anläggningar ska gå över denna fastighet.

Planbeskrivning Skymningen norra - Samrådshandling

Konsekvenser för angränsande fastigheter

Presterudsudde 2	Fastigheten påverkas inte direkt av detaljplanen. Det miljötillstånd som gäller för reningsverkets verksamhet, bedöms rymmas inom den skyddzon som markerats på plankartan. Om verksamheten behöver ytterligare markområde, ska denna fråga prövas i eget detaljplaneärende.
Presterudsudde 3	Fastigheten påverkas inte av detaljplanen. Gällande miljötillstånd med riskhänsyn bedöms rymmas inom den zon mellan Presterudsudde 3 och tillkommande byggrätter. Utöver detta förändras inte detaljplanen för Presterudsudde 3.
Presterud 1:11 samt Presterud 1:36	Fastigheterna bedöms inte påverkas av detaljplanen. Gatuutformningen i korsningen Presterudsvägen/Presteruds allé kan komma att förändras.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Kristinehamns kommun bekostar framtagande och genomförande av detaljplanen. Planavgift tas ut i samband med bygglov. Utöver detta tecknas genomförandavtal för att hantera de kostnader som uppkommer vid genomförande av detaljplanen.

Eventuell flytt av ledningar med ledningsrätter initieras och bekostas av Kristinehamns kommun/den som initierar åtgärden. Flytt av allmänna genomgående ledningar utan ledningsrätt bekostas av respektive ledningsägare. Flytt av servisledningar bekostas av den som initierar åtgärden.

Eventuell flytt av ledningar med ledningsrätter initieras och bekostas av Kristinehamns kommun/den som initierar åtgärden. Flytt av allmänna genomgående ledningar utan ledningsrätt bekostas av respektive ledningsägare. Flytt av servisledningar bekostas av den som initierar åtgärden.

Inlösen, ersättning

Del av området som regleras till allmän platsmark ägs idag av angränsande verksamhet. Detta markområde behöver därför regleras över till kommunen i samband med genomförandet av detaljplanen.

Tekniska frågor

Tekniska utredningar

Trafikutredning

Kristinehamns kommun ansvarar för att en trafikutredning tas fram som en del av planarbetet innan granskningskedet

Geoteknik

Exploatören ansvarar för att ta fram en geoteknisk undersökning som ska ligga till grund för utformningen av den nya bebyggelsens grundläggning.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Sociala och ekonomiska konsekvenser

En ny besöksanläggning samt utökad möjlighet att campa längs Vålösundet stärker Kristinehamns attraktivitet som besöksmål stärks. Fler besökande till Kristinehamn väntas medföra ett ekonomiskt tillskott för kommunen som helhet. Anläggningen innebär ett ökat antal arbetstillfällen under sommarhalvåret för till exempel ungdomar och feriearbetare samt ett ekonomiskt tillskott för branscher inom övernattning, restauranger samt livsmedels- och andra butiker.

För kommunens invånare innebär besöksanläggningen det ett attraktivt tillskott av aktiviteter för i huvudsak barn och familjer.

Ekologiska konsekvenser

Planförslaget innebär att andelen hårdgjord mark ökar inom planområdet. De områden som har bedömts ha höga naturvärden kommer skyddas genom planbestämmelser.

Dagvatten ska infiltreras och fördröjas så nära källan som möjligt och inom planområdet finns fördröjningsytor naturligt tillgängliga. Under förutsättning att dagvattnet omhändertas lokalt och fördröjs innan avledning sker, bedöms inte genomförandet medföra några negativa konsekvenser.

Besöksanläggningen innebär att trafiken till besöksanläggning längs i huvudsak Presterudsvägen ökar. Goda förutsättningar för att gå, cykla och åka kollektivt till planområdet finns. På lång sikt kan kollektivtrafiken öka sin andel av antalet besökare till besöksanläggningen.

Andra konsekvenser

Detaljplanen kan innebära att det krävs en mer långsiktig planering av förändring och eventuellt utökande av verksamheten för Akso Nobels kemfabrik samt reningsverket. Detaljplanen tar höjd för en utveckling inom en överskådlig framtid av verksamheterna. På längre sikt kan den nu inbyggda konflikten med en verksamhet med risker inom ett tätbebyggt område bli påtaglig.

Se vidare stycket "Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser" för mer detaljerad information.

BILAGOR

Utredningar

- Trafikteknisk PM Presterud (Wikon 171027)
- Riskanalys Skymningen (Brandskyddslaget 190626 rev 200924)
- Kulturmiljöutredning vid Skymningen (Värmlands Museum 2009:58)
- Grönområdet kring Presteruds Herrgård Inventering och förslag till skötsel och åtgärder (Kristinehamns kommun, Planeringsavdelningen, Stefan Johansson 060616)
- Inventering av naturvärden och känslighet vid detaljplanering av Norra Skymningen (Kristinehamns kommun, Planeringsavdelningen, Stefan Johansson 200625)